

LITERATURĂ-ARTĂ-STIINȚĂ

Discuțiile literare din Uniunea Sovietică și unele învățăminte pentru literatura noastră

M. NOVICOV

Viața literară din Uniunea Sovietică trece în prezent printr-o perioadă de mare însuflețire prilejuită de apropierea celui de al doilea Congres al Uniunii scriitorilor sovietici.

De la primul congres, ținut în 1934, au trecut 20 de ani. În acești ani, țara socialismului victorios a trecut printr-o seamă de evenimente istorice, care au sporit nemăsurat alți prestigii de care se bucură pe arena internațională, oit și dragostea cu care o înconjoară oamenii muncii din întreaga lume. A crescut mult și literatura sovietică, îmbogățindu-se cu noi talente puternice, cu noi opere valoroase. Experiența de 20 de ani a literaturii sovietice reprezintă un aport de neprețuit la dezvoltarea artistică a omenirii. Congresul este chemat să generalizeze această experiență, sintetizând-o în așa fel încât concluziile dispense să constituie tot atâtea îndreptări pentru activitatea creatoare în viitor. Și după cum este obiceiul în Uniunea Sovietică, trebuie să discutăm în fața Congresului, printr-o discuție liberă.

Discuțiile se desfășoară în prezent în coloanele presei sovietice și caracterizează prin bogăția și varietatea problemelor ridicate. Nu începem îndoielă că acestea au izvorât din anumite aspecte concrete ale dezvoltării literaturii în U.R.S.S.: în miezul lor aflându-se însă problemele realismului socialist, ele au o semnificație mult mai largă. În centrul dezbaterilor stă dorința arzătoare a scriitorilor sovietici de a-și lămurii mai adânc și mai deplin în primul rând aceste probleme care sînt strîns legate de misiunea primordială a literaturii: aceea de a oglindi întreaga marele a epocii socialiste, de a zugrăvi tipurile de oameni noi, reprezentative pentru această glorioasă epocă, de a crea opere care nu numai să reflecte realitatea, dar să fie ele însele arme puternice de luptă pentru îndeplinirea sarcinilor istorice ale poporului sovietic. Asemenea probleme, deși izvorăsc din practica creatoare a literaturii sovietice, au, evident, o valoare general umană. În particular, ele au o însemnătate covârșitoare pentru literatura noastră din R.P.R.

În viața noastră literară sînt multe probleme care frământă adînc obște scriitoricească, dar care nu sînt discutate încă sistematic și organizat. Să ne gândim la asemenea probleme ca: raportul dintre experiența de creație a scriitorului și viața cea nouă a poporului, datoria literaturii de a oglindi fenomenele cele mai noi ale vieții, pe de o parte, și înclinarea unora dintre scriitorii spre temele trecutului, pe de altă parte, lupta împotriva schematismului și a apolitismului, problema eroului pozitiv cu toate multiplele sale aspecte, problema satirilor, a raportului dintre conținut și formă, a măiestriei.

O primă trăsătură caracteristică a acestor discuții e conținutul lor creator. Foarte rar găsim în paginile ziarelor și revistelor literare sovietice, articole în care autorul doar notează în mod fugă observațiile sale „pe marginea” unor probleme ridicate de alții. Fiecare participant tinde să ridice o problemă nouă, care-i pare lui vitală pentru dezvoltarea literaturii și s-o ofere spre dezbateri colegilor săi de breasla. Discuțiile literare din U.R.S.S. este prin excelență o discuție de idei, care confruntându-se ajută la vivirea unor idei și probleme noi, la elaborarea unor generalizări îndrăznețe, la îmbogățirea teoriei literare.

Un al doilea aspect însemnat al discuțiilor literare sovietice este ascuțirea criticii. Urmasii articolele de discuție din presa literară sovietică te impresionează varietatea și ascuțimea observațiilor critice. Pundind adesea într-un mod nou cutare sau cutare problemă de creație literară, cutare sau cutare participant la discuție își afirmă totodată atitudinea critică și față de o operă care s-a bucurat pînă atunci de o apreciere pozitivă (sau invers). Și nimeni nu se scandalizează de pe urma unor asemenea încercări de răsturnare a valorilor — cu condiția, desigur, ca să fie argumentate și să izvorăască din dorința vie de a ajuta progresul general al literaturii. Or, la noi s-a închețat „mai de mult un obicei contrariu, anume că singura discuție pe care ai drept să o duci pe marginea unei opere „consecrate” este aceea de a mai arăta „ceva” care să demonstreze că e de bună e.

În sfîrșit, o a treia trăsătură caracteristică a acestor discuții este marea atenție acordată problemelor măiestriei. Discuția e un efort colectiv de a descoperi noi modele și principii de orientare pentru creația literară. Pe baza experienței celei mai înaintate. Această latură a dezbaterii va interesa, indiscutabil, în mod deosebit cercurile noastre literare. Și la noi se vorbește mult despre măiestrie. Dar la noi, din păcate, foarte des se vorbește de măiestrie ca despre ceva abstract, rupt de problemele de conținut. Discuțiile sovietice, dimpotrivă, se caracterizează printr-o strînsă împletire a problemelor ideologice generale cu cele de măiestrie. Ele ne dovedesc încă odată că cele două laturi ale creației literare nu pot fi despărțite, că ele formează un tot indiscutabil și că orice discuție despre măiestrie are rost numai în măsura în care izvorăște din problemele de conținut, din acele sarcini sociale pe care scriitorul se angajează să le servescă cu ajutorul măiestriei sale.

Discuțiile literare angajate în întîmpinarea Congresului scriitorilor sovietici, atît prin problematica lor, cît și prin spiritul în care sînt purtate, constituie un tezaur bogat de învățăminte pentru literatura noastră.

Spiritul de partid este temelia metodei realismului socialist. De aceea, în mod firesc, discuția care are drept obiectiv principal îmbogățirea teoriei realismului socialist nu putea să ocolească această problemă fundamentală.

În legătură cu ea, de la bun început se impune o observație importantă. În discuțiile literare de la noi, adesea noțiunea „spiritului de partid” se îngustează prin raportarea ei exclusivă la anumite principii și reguli privind procesul de creație ca atare. Unii pun problema cam așa: a-ți însuși spiritul de partid înseamnă a-ți însuși un nou mod de a scrie. Dar aceasta nu este adevărul de cît în parte și nu este adevărul de cît în măsura în care abate atenția de la latură principală a problemei. Recentele discuții literare din Uniunea Sovietică au avut darul să sublinieze din nou că spiritul de partid în creația literară presupune nu atît însușirea cutărui sau cutărui mod de a scrie, cît presupune în primul rînd o anumită atitudine față de viață.

Pentru literatura noastră precizările în legătură cu spiritul de partid ca principiu

de bază al realismului socialist au o valoare deosebită. Aceasta cu atît mai mult cu cît la noi există voci care se fac purtătoare ale unui punct de vedere ce ar putea fi formulat în felul următor: nu e treaba mea, a scriitorului, să mă amestec în felul cum se realizează sarcinile practice ale construirii socialismului; aceasta e o treabă care privește pe activiștii de partid și de stat, pe economiștii, pe oamenii de știință, pe tehnicieni; treaba mea este să zugrăvesc viața și să fac acest lucru cît mai bine, cu cît mai multa măiestrie; dacă reușesc, viața va vorbi de la sine.

Nu începem îndoielă, a zugrăvi cu cît mai multă măiestrie viața adevărată a poporului este o condiție de bază a împlinirii sarcinilor scriitoricești. Dar oare își poate limita scriitorul misiunea la o atare zugrăvire, oarecum mecanică, a ceea ce se întâmplă în jurul său? Poate să fie scriitorul un simplu observator și cronicar al evenimentelor? Scriitorii sovietici dau în mod categoric un răspuns negativ la această întrebare.

Ana Karavaeva, ca o scriitoare a „generației vîrstnice” care a intrat în viața și în literatură în anii „furtunii revoluționare”, vorbește în tîrziu el colegii săi nu une scînduri că secretul măiestriei rezidă în primul rînd în această capacitate de a se orienta just în toată complexitatea fenomenelor vieții.

Cît de actual sîntă acest sînt pentru viața noastră literară! Și la noi multiplele probleme ale epocii de construire a bazelor socialismului apar în fața oamenilor într-o complexitate înfrîntă de raporturi și aspecte. Construirea lumii noi se dovedește a fi o sarcină grea, care presupune înlăturarea nemăsuratelor pedicii, elementele negative ale societății, moștenite de la vechea lume a exploatații și sîmblicii capitaliste. Dar tocmai în lămurirea lor se născ în popor nemăsurate inițiative creatoare, se creează dirizete caracter revoluționare, se valorifică și înfloresc minunatele calități sulețite ale poporului nostru.

Și în asemenea condiții, se găsește unii scriitorii care susțin că nu este de datoria lor să se amestece în problemele de stat, în rezolvarea concretă a sarcinilor politice, economice, obștești. Acești scriitorii socotesc că datoria lor se reduce la aceea de a fotografia realitatea înconjurătoare, că n-au de ce studia în adîncime viața, legile ei obiective de dezvoltare, că, talent să aibă, iar în rest treaba nu-i privește!

De un adevărat scriitor al zilelor noastre, pentru a putea răspunde sarcinilor pe care le pune literaturii epoca de construire a socialismului, este dator să privească problemele vieții de pe pozițiile unui om de stat. Dar cum se poate oare imbuina această datorie cu practica îndepărtării de problemele obștești? Discuțiile noastre legate de zugrăvirea eroului pozitiv al literaturii, Galina Nikolaeva pune cu multa competență și pasiune această problemă.

„Pentru a crea chipul eroului pozitiv, noi trebuie să cunoaștem viața lui reală și lupta sa, tot atât de bine cum le cunoaște el însuși. Scriitorul trebuie să stea cît puțin la nivelul eroului său pozitiv — omul cu o concepție asupra vieții adînc patetică și de stat. Este cea mai grea dintre sarcinile literare. Neautenticitatea, caracterul necomvingător și schematic sînt unii numari mari de eroi pozitivi ai cântărilor noastre izvorăse nu din nerealizarea unei anumite proporții dintre elementele pozitive și cele negative, ci de acolo că autorii nu-l cunosc, îl privesc de departe, de jos în sus și asta pentru că autorii înșiși nu sînt la nivelul eroului. Pentru că să înfațeze un om care cunoaște bine viața, scriitorul însuși trebuie să cunoască bine viața. Pentru că să înfațeze un om care rezolvă probleme mari, care gîndește ca un om de stat și are o perspectivă largă asupra viitorului, scriitorul însuși trebuie să cunoască greutățile reale ale activității eroului său, trebuie să gîndească el însuși: că un om de stat!”

Felul de a pune problema al Galinei Nikolaeva este strîns legat și de însușirea spiritului de partid și de unele aspecte ale discuțiilor referitoare la măiestria literară. Poziția scriitorului este îndreptată cu ascuțirea ei ofensivă și împotriva tendințelor evaziunii, intențiilor umora de a se esciva de la amestecul activ în problemele vieții, ca și împotriva modului schematic de a trata unele probleme teoretice și critice ale creației. E interesant pentru dezbaterile literare de la noi să ne oprim o clipă asupra acestui aspect. În critica noastră literară s-a cam închețat/uit următorul mod de a se face analiza unei opere: criticii constată că anumite sector al realității face obiectul reprezentării artistice, arată cum s-a înfațat scriitorul în opera dată, iar apoi analizează valoarea operii în raport cu gradul de măiestrie cu care a reușit scriitorul să toarne în tablouri artistice materialul de viață cules. În acest fel, criticul circumscrie sarcina sa în raport cu conținutul operii doar la datoria de a-l explica, iar judecata de valoare propriu-zisă o face numai în raport cu gradul de „realizare artistică”. Discuțiile literare din Uniunea Sovietică dovedesc cît de greșit este acest mod de a face critica. Sarcina principală a criticii literare este de a aprecia opera în raport cu problemele sociale care frământă poporul.

Or tocmai acest lucru critica literară de la noi nu-l prea face. De pildă, în articolul „Semnificația socială a chipului lui Adam Jora” („Gazeta literară” Nr. 31/1954) tov. Radu Lupan face o serie de constatări juste pe marginea conținutului romanului „Pasărea Furtunii” de Petru Dumitriu. Dar deși se vorbește de pildă că „autorul a vrut să ilustreze astfel ideea că lupta comunistilor pentru izbînda dreptății se confundă cu înșăși războiul existenței lor”, nu analizează în niciun fel în ce măsură autorul a reușit ceea ce a vrut, în ce măsură a reușit să demonstreze artistic acest adevăr. Articolul tov. Traian Șelmaru, privitor la poemul Mariei Banuș „Despre pămînt” cuprinde multe constatări interesante cu privire la conținutul poemului. Autorul articolului cîntă apreciază procedeul „original” pe care l-a găsit Maria Banuș pentru a ne înfațșa aspecte ale luptei de clasă într-o împrejurare în care „prezența fizică a dușmanului de clasă nu se manifestă” și să mărească astfel „tensiunea dramatică” a poemului, dar nu se pronunță de loc (nici pozitiv, nici negativ) asu-

pra felului cum o înfațășește Maria Banuș lupta de clasă și cum a reușit (sau n-a reușit) să mobilizeze la luptă împotriva dușmanului. Cititorul se poate de la critică părerea sa asupra conținutului lucrării, cum apreciază el atitudinea Mariei Banuș față de dușman, dacă este de acord sau nu cu ideea ce se desprinde din poem că modul cel mai bun de combatere a dușmanului de clasă este încercarea de a-l face să renunțe la lupta etc.? Or, tocmai aceste întrebări articolul respectiv le scoate.

În studiu lui Ovid Crohmăniceanu despre „Umorul lui Topriceanu” găsim foarte multe observații juste cu privire la laturile specifice în critica acestui mare liric al nostru, dar nu găsim nici o aluzie măcar la problemele epocii la care a trăit și a scris Topriceanu și nici la valoarea poeziei sale, în raport cu problemele sociale ale epocii contemporane.

Am făcut această incursiune în critica criticilor noastre pentru a sublinia importanța pe care o capătă pentru noi experiența sovietică în materie. Discuțiile din preajma Congresului scriitorilor sovietici au scos la iveală și lipsurile unor opere literare apărute. Dar această critică s-a făcut și se face nu în raport cu valoarea mai scutită sau mai puțin scutită a unor procedee literare, ci în raport cu problemele vieții. Aplicarea consecventă a principului spiritului de partid în literatură a dus nu necesitate la condamnarea unor opere care se mărginesc doar să „înfațșeze” realitatea, fără să la o atitudine clară și combativă față de fenomenele înfațșate.

Discuțiile literare din Uniunea Sovietică sînt pentru noi o minunată școală de dezbateri a problemelor de creație totdeauna în lumina misiunii principale a literaturii: aceea de a sugăra viața poporului. În același spirit, adică avînd la bază principalul partizan al comunismului, a fost dezbateri recent în coloanele presei literare sovietice și problema eroului pozitiv.

Discuția asupra eroului pozitiv din paginile presei literare sovietice ne arată și nouă că problema eroului pozitiv nu poate fi rezolvată prin discuții scolare și fabricarea de rețete. Căea de a veni de la mîna noi, scriitorilor, nu este cum trebuie să fie „construit” eroul pozitiv, ci este elaborarea unei concepții unitare și valorice pentru construirea însoțită de luptă a chipului eroului pozitiv, și cunoașterea cît mai adîncă a felului cum în lumea noastră se construiește socialismul, se naște, crește și se călătește acest minunat erou al epocii noastre.

De asemenea, discuția despre eroii pozitivi ai literaturii sovietice ne dovedește și nouă cît de periculoasă este teoria care cere scriitorilor să înzestreze în mod obligator pe eroii pozitivi cu slabiciuni de circumstanță. Aici se simte necesitatea la noi o adîncă clarificare. Nu e vorba de a cădea acum într-o altă extremă și a-i scoate neîmpie pe eroii care, pe lîngă calitățile au și lipsuri și care — în lupta cu slăbiciunile moștenite de la lumea veche, cu ajutorul factorilor înaintați ai societății noastre — luptă împotriva propriilor lor slăbiciuni. Nu începem îndoielă că asemenea eroi sînt tipici vremurilor noastre de prefaceri și transformări și că prezența lor în literatură este pe deplin justificată. Dar problema esențială e alta. Problema e — după cum a arătat și discuția din Uniunea Scriitorilor — că nu acești eroi reprezintă principala forță socială a epocii noastre. Principala forță socială a epocii de construire a socialismului sînt acei oameni la care se referă Gorki, atunci cînd scria:

„În fața noilor talente stă sarcina să zugrăvească în literatură chipul eroului celui minunat, necunoscut nici în povești, care vrea să transforme lumea.” Gorki chema pe scriitorii să arate „eroul care a adunat într-un om toate calitățile unui mare colectiv. Acesta va fi un tip de o forță uriașă, mai puternic decît tipurile pe care le crease odată Shakespeare.”

Eroii pozitivi devin scheme noi pentru că scriitorii n-au respectat o anumită proporție între calități și defecte în zugrăvirea personajelor. Eroii pozitivi devin scheme atunci cînd scriitorul nu cunoaște viața, nu adîncește frământările populare, nu participă intens la lupta lui. Și noi, scriitorii, vom crea eroii pozitivi viii, oameni viii, nu înzestriți în mod artificial cu „puțec negre” pe rădicinilor cei, mai buni ai patriei noastre, ci ridicîndu-ne pînă la nivelul lor în așa fel, încît să le putem descrie viața.

Acesta e misiunea noastră principală în momentul de față.

În multe dintre poeziile sale lirice, Besiki își plînge soarta și, într-adevăr, avea teme s-o facă. Feior al lui Zaharia Gabasvili, preot de țară, Besiki a cunoscut de copil suferința. Asupra familiei sale s-a abătut de timpuriu o nenorocire. Tatăl lui Besiki, preotul, sub cuvînt că era dintre conducătorii grupului opoziționist ortodox, a fost înlăturat din biserică și izgonit din patrie. În urma deziziei pe care a dat-o șeful catolic Antonie, au fost minși pe drumul surghiunului și Besiki și ceilalți membri ai familiei lui Zaharia Ga-

Pe lîngă numeroasele concerte din cadrul „Decadei cîntecului și dansului sovietic”, pe lîngă excelentele concerte ale Capellei emerite de banduristi din R.S.S. Ucraineană, Luna Prieteniei Romîno-Sovietice a fost ilustrată de concertul Filarmoniei de Stat, consacrat operei compozitorului sovietic Reinhold Glier și dirijată de autorul însuși.

Muzica lui Glier nu este necunoscută publicului nostru, care a avut prilejul s-o prețuiască în baletul „Macul roșu” sau în uvertura „Prietenia popoarelor”, în concertul pentru harpă și orchestră, sau concertul-vocaliză pentru soprană și orchestră, executate adesea în concertele noastre simfonice. Concertul de duminică însă prin programul lui bogat, care a cuprins și trei prime audii, ne-a dat o perspectivă mai largă, mai concludentă a operei acestui mare compozitor sovietic. Într-adevăr, opera lui Glier — decenul de vîrstă al compozitorilor sovietici, — îmbrățișînd o perioadă îndelungată din istoria muzicii ruse și sovietice, este legată direct și de tradiția marilor clasici ai muzicii ruse și de dezvoltarea actuală a muzicii sovietice.

Elev al lui Taneev, Arenski și Ippolitov-Ivanov, conținuător al Cealikovski, Rimski-Korsakov, și Balakirev, și totodată profesor a o seamă de compozitori sovietici din generațiile mai noi, Reinhold Glier constituie legătura vie între școala muzicală rusă și muzica sovietică de azi. Înșăși opera sa, prin tematica sa națională, prin elementele ei muzicale populare, inspirate din folclor, ca și prin

ANDREI TUDOR

Concertul simfonic Reinhold Glier

Un eveniment muzical remarcabil

ANDREI TUDOR

măiestria formei, se înscrie pe această linie de strălucită tradiție. În opera lui Glier se îmbină și simfonismul lui Cealikovski și suflul epic al lui Borodin, alături de pitorescul orientat și culoarea orchestrală a lui Rimski-Korsakov, dar toate într-o expresie unitară și proprie.

Și concertul, în diferitele lucrări pe care le-a prezentat, ilustrează linia neîntreruptă a dezvoltării muzicii sovietice, felul în care tradiția, în valorile ei cele mai permanente valabile, se integrează creator în muzica sovietică de astăzi.

În acest sens, Simfonia a II-a de Glier executată în primă audieție la noi este concludentă pentru sursele tradiționale și pentru întreaga dezvoltare a creației acestui autor. Scrisă în 1907, deci în perioada post-cealikovskiană, cînd muzica rusă era ilustrată de Taneev — elevul lui Cealikovski, — de Arenski, Liadov, Rahmaninov — și al conținuătorilor aceleiași tradiții — Simfonia II-a de Glier prezintă, prin conținutul ei, prin sfera înțonațională, înrudită cu muzica rusă clasică. Ea ne amintește pe alocuri de Rahmaninov, de melodia sa inspirată din romanțele populare ruse, sau, în ultima parte, de pildă, de Rimski-Korsakov din „Șeherezada”, dar toate acestea profund asimilate și realizate într-o expresie proprie. Maestrul al formei, profund cunoscător al posibilităților orchestrei, autorul a izbutit să realizeze în această simfonie cea unitară organică între conținut și formă, care dă adevărată valoare operii. Fără program, fără titlu, simfonia prezintă, totuși, în desfășurarea ei, un puternic suflu epic, cu momente de tensiune, care ating dramaticul, alternînd cu momente lirice, deosebit de expresive. Crea ce constituie o caracteristică principală a acestei simfonii, pe lîngă forma ei echilibrată și clară, este bogăția ei melodică. Melodiile largi, bine conturate și cantabile, sînt uneori inspirate din folclor, dar de cele mai multe ori ele își au sursa în melodia directă și curvată a romanțelor ruse, în lirismul ei sincer și atît de firesc. Înșăși această bogăție melodică dă simfoniei aceea forță de evocare, care o face atît de expresivă. În desfășurarea ei, simfonia creează, în cele patru părți din care este alcătuită, o înălțare de imagini muzicale, plastice și convingătoare în sentimentele pe care le exprimă.

Concertul pentru corn și orchestră și Concertul pentru harpă și orchestră prezintă trăsături asemănătoare, cu o predominanță însă a elementului liric. Scriind Concertul pentru corn, autorul a căutat să pună în valoare posibilitățile instrumentului respectiv, printr-o melodică apropiată de limbajul lui poetic, alit de evocativ, și prin cadența și pasagiile de virtuozitate solistice.

Concertul pentru harpă și orchestră și Concertul pentru harpă și orchestră prezintă trăsături asemănătoare, cu o predominanță însă a elementului liric. Scriind Concertul pentru corn, autorul a căutat să pună în valoare posibilitățile instrumentului respectiv, printr-o melodică apropiată de limbajul lui poetic, alit de evocativ, și prin cadența și pasagiile de virtuozitate solistice.

Concertul pentru harpă și orchestră și Concertul pentru harpă și orchestră prezintă trăsături asemănătoare, cu o predominanță însă a elementului liric. Scriind Concertul pentru corn, autorul a căutat să pună în valoare posibilitățile instrumentului respectiv, printr-o melodică apropiată de limbajul lui poetic, alit de evocativ, și prin cadența și pasagiile de virtuozitate solistice.

Concertul pentru harpă, în care de ase-

menea sînt cu măiestrie folosite resursele instrumentului, creează o atmosferă de poezie, de baladă populară. După o primă parte, cu caracter epic, partea a doua aduce o temă lirică, generoasă, transfigurată cu măiestrie într-un sir de variațiuni, care parcă scot în evidență complexitatea sentimentului; în ultima parte, cu o tematică de joc popular rus, harpa amintește prin intervențiile ei, de sonoritățile unei bandure în desfășurarea unei petreceri populare.

Valsul de concert, prezentat de asemenea în primă audieție, este un vals simfonic scris în spiritul tradițional, așa cum l-a abordat Weber, sau, în muzica rusă Cealikovski, și este semnificativ pentru tendințele plastice, geografice ale muzicii lui Glier. Prin felul în care autorul tratează acest dans, prin relieful și culoarea orchestrației, valsul de-concert depășește limitele unui dans simfonic și devine un vals sugestiv, plin de plasticitate. Astfel, prin schimbarea aspectelor melodice, prin episoadele diferențiate ca atmosferă, care dau o diversitate de imagini, această piesă capătă aproape un caracter programatic, amintind, în acest sens, de valsul din Simfonia V-a de Cealikovski.

În încheierea programului s-a cîntat „Imnul marelui oraș”, fragment simfonic final din baletul „Călărețul de aramă”, care se va da în curînd în premieră pe scena Teatrului de Operă și Balet. Inspirat din poemul cu același nume de Pușkin, baletul „Călărețul de aramă” înfațșează tragedia a doi tineri îndrăgostiți, care pier cu prețului revărsării Nevei. Dar dincolo de drama acestora și a altora, care au pierit în valurile furtunoase ale fluvului, marele oraș al lui Petru își continuă o viață nouă, sortită unui glorioz viitor. Acest tablou final de apoteoză a marelui oraș, care învinge furtuna și adversitățile, este caracterizat muzical prin „Imnul marelui oraș”. Melodia largă, plină de măreție, sonoritățile orchestrale ample și strălucitoare imprimă acestui imn un caracter festiv, solemn, dar pătruns de accentul cald al umanității, de sentimentul adînc al dragostei pentru gloriozul oraș de pe malurile Nevei, orașul lui Petru, eroicul Leningrad al timpurilor noastre.

Sub conducerea autorului pieselor prezentate în program, orchestra a executat cu însuflețire, oferindu-ne o interpretare avîntată și convingătoare. Dacă nu putem spune același lucru despre Stavar Nistor, solistul concertului pentru corn și orchestră, trebuie să subliniem interpretarea atît de muzicală, pînă de sensibilitate a prof. Liana Pasouli, solista concertului pentru harpă și orchestră.

În general, atît prin alcătuirea programului, cît și prin realizarea lui, la elementul a participat marele compozitor sovietic Reinhold Glier, acest concert se înscrie printre cele mai interesante manifestări muzicale ale acestui început de stagiune și reprezintă o contribuție importantă în dezvoltarea legăturii artistice între poporul nostru și poporul sovietic.

STEPAN ȘCIPACIOV

Cum să nu slăvesc...

Cum să nu slăvesc cu versu-mi slobod
Lumea aștrilor ce-n frig scilpesc,
Dacă-n colb stelar, printre planete,
Cale-și taie globul pămîntesc.

Dacă, poate-n tîlna zării-albastre
Și din Mart se va fi văzînd
Ca un stop de purpură în noapte
Țara Uniunii pe pămînt.

Mări-și-oceane-ntînse-ii scaldă țărmi.
Prină-n stele mîntii și-a durat.
Dragă-n ea mi-i și-urma de copilă,
Chiar și colbul ulței din sat.

În românește de MIHAIL COSMA

Un poezic gruzin pe pămînt romînesc

M. A. KVESELAVA

Președintele Consiliului de conducere al Asociației gruzine pentru relațiile culturale cu străinătatea

bașvili. De aici încolo, poetul a prilegit toată viața prin locuri străine, departe de patria sa. De aceea e lesne de priceput de ce poetul izgonit se adresează lumii și destinului său, cu atîta obidă, în poezia „Pribeagul”.

Pribeag sînt iarăși și nu-s lovarăș
cu astă lume.
Ziu-mi se-nclină, fără lumină,
topid-n spume.
Mi-e viața ruptă, cu soarta-n luptă,
și-n chin acum e.
În truda-s numai, sortit de-acuma
sarbetei hume.

Cui i-e dat locul și cui norocul
într-astă viață?
Cine pătrunde a lumii unde,
fruntea-și încrețită!
Îți pleci spinarea; sorbi cupe-amare
de dimineață.
Țara-i departe și n-ai tu parte s-o vezi
la față.

Și lumea rece prin inimă trece,
lăsînd durere.
De-ți cîntă amorul, le duci cu zorul
cître tăcere.
O, tu, izbîndă, ce-ai duci osîndă-n
nemîngîiere!
Plîng pribeagă, îndur urgia și viața-mi
piere.

Sau, într-altă poezie, intitulată „Despre prințesa Anna”:

Sînt pribeag străin de țară,
Trec pe drumuri, cînt cu ură,
Osîndese și blestem lumea —
Găunoasă și spurcă.

În pribeagia sa, poetul a aflat adăpost la curtea regelui imeretin Solomon. Acl, tînărul poet a căpătat o învîntătură solidă pentru vremea aceea și s-a ridicat repede pe treptele funcțiilor de la curte. A fost numit secretar-șef și înșărcinat cu afacerile externe ale statului. În 1787, Besiki a fost trimis în Rusia în fruntea unei misiuni diplomatice speciale, cu scopul de a obține protectoratul Rusiei asupra Imeretiei (un stat din Gruzia apuseană). În calitate de ambasador, Besiki s-a aflat un timp la cartierul general al marelui general Polentini, în Ucraina și în Moldova. În anul 1791, la vîrstă de patruzeci și doi de ani, el a murit.

Se întărește prietenia noastră

În urmă cu 10 ani — la 12 noiembrie 1944 — din inițiativa unui grup de patrioți, în frunte cu academicianul C. I. Parhon, a fost înființată Asociația română pentru legăturile de prietenie cu Uniunea Sovietică (A.R.L.U.S.). Crearea asociației a însemnat exprimarea simței și dragostei pe care le poartă poporul nostru marelui popor sovietic, prietenul nostru adevărat, sincer, gata să ne dea întotdeauna ajutor.

Această prietenie frățească a crescut și s-a întărit de-a lungul veacurilor pe baza năzuințelor istorice comune, a luptei comune împotriva cuceritorilor străini. Poporul nostru nu va uita niciodată că independența noastră de stat am dobândit-o, pentru prima dată, în anul 1877, datorită armatei ruse care a învins pe cuceritorii turci.

Dar curind după aceea țara a fost trădată de burghezie și moșierime, care aveau legături stricte cu capitalul străin. Împotriva acestei elici și a stăpînitorilor ei de dincolo de hotare a fost îndreptată atunci lupta poporului român, care a căpatat un mare avânt datorită valului luptelor revoluționare ale proletarietului Rusiei.

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a aprins în inimile muncitorilor români flacăra speranței într-o viață nouă, mai bună. Sub influența ei, în luna mai 1921, a fost înființat Partidul Comunist din România, care a înscris pe steagul său de luptă lăzina păcii și prieteniei cu Țara Sovietică.

Lupta pentru prietenie cu Uniunea Sovietică a găsit un viu răsunet în rindul maselor, cu toată teroarea dezlănțuită în trecut de guvernele trădătoare ale țării. Din an în an, creștea numărul oamenilor care-și dădeau seama că singura cale justă care poate să salveze țara înrobă de fascism este prietenia cu Uniunea Sovietică, că doar pășind pe această cale vom vedea ziua cînd lanțurile robiei vor fi sfărîmate de către forțele poporului.

Și această zi a sosit. La 23 August 1944, în fața noastră, s-au ivit zorile unei vii noi, ale libertății și progresului. Eliberat de către glorioasele forțe armate ale Uniunii Sovietice, poporul român a pășit cu entuziasm la construirea unei lumi noi.

Viața nouă, care înfloarește în fiecare colțșor al patriei noastre, a crescut și se dezvoltă sub semnul prieteniei și ajutorului frățesc pe care ni-l dă poporul sovietic. Dragostea și recunoștința față de Uniunea Sovietică au devenit în prezent cele mai firești sentimente pentru fiecare om al marelui din România, sentimente pe care le aducește neîncetat înșiși viața.

Asociația română pentru legăturile de

SANDA RANGHET
secretar al Consiliului General A.R.L.U.S.

prietenie cu Uniunea Sovietică — A.R.L.U.S. — are ca scop popularizarea multilaterală a Uniunii Sovietice, a mărețelor realizări ale oamenilor sovietici pe calea construirii comunismului, a experienței lor prețioase în toate domeniile de activitate, a luptei neîncetate pentru apărarea păcii și a colaborării între popoare, pe care o desfășoară statul sovietic, a ajutorului multilateral pe care ni-l acordă Uniunea Sovietică și care este o cheazășă a succeselor noastre pe calea socialismului.

A.R.L.U.S.-ul a devenit o vastă organizație de masă. În luna mai 1945, asociația număra 57.000 de membri, în 1948 — 1.700.000, iar la sfîrșitul anului 1953 — peste 6.000.000 de membri. În cursul anului 1948, numărul cercurilor s-a ridicat la 13.033, iar la sfîrșitul acestui an a atins cifra de 23.000. Aceste cercuri răspîndesc marile adevăruri despre Uniunea Sovietică în fabrici și uzine, printre țărani muncitori, în școli și unități militare, întărind tot mai mult prietenia dintre poporul român și poporul sovietic-constructor al comunismului.

Asociația popularizează experiența sovietică, contribuind la răspîndirea în masă a metodelor sovietice de muncă, factor important în opera de ridicare a producției industriale și agricole. A.R.L.U.S.-ul a contribuit la inițierea muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor asupra metodelor înaintate de muncă ale lui B. Bortkevici, Rossinski, Kolesov etc. Muncitorii noștri aplică cu succes metodele lor. Țăranii muncitori au cunoscut viața nouă a satului colhoznic, realizările țărânilor colhoznice în U.R.S.S.

În cei zece ani de activitate, A.R.L.U.S.-ul a organizat aproape 1.450.000 conferințe, convorbiri, seri literare, festivaluri. Participarea largă a maselor la activitatea asociației a ridicat o nouă sarcină în fața A.R.L.U.S.-ului: folosirea unor forme noi în manifestările cu caracter de masă. Astfel, au luat naștere decadele, serbările populare închinete prieteniei romîno-sovietice, zilele tehnicii și agrotehnicii sovietice.

În prezent, în țară are loc Luna prieteniei romîno-sovietice, care este sărbătorită anual de la 7 octombrie la 7 noiembrie.

A.R.L.U.S.-ul desfășoară o vastă activitate editorială, elaborează și edităază conferințe, culegeri de materiale documentare sovietice, diferite materiale de agitație vizuală. Sute de titluri au apărut

în tiraje de multe milioane de exemplare. Publicațiile periodice ale A.R.L.U.S. — săptămînalul „Veac nou”, revista lunară „U.R.S.S. azi”, revista „Uj Szazad” în limba maghiară și „Novii Vik” în limba ucraineană desășoară o activitate fructuoasă, aducînd un aport însemnat la cauza întăririi prieteniei romîno-sovietice.

Asociația difuzează pe scară largă cartea rusă și sovietică cu ajutorul editurii sale „Cartea Rusă”, înființată încă în 1944. Aproape la fiecare două zile, editura scoate de sub tipar cîte o carte sau broșură în legătură cu problemele de cultură generală sau opere ale literaturii clasice ruse și sovietice, broșuri cu un conținut popular-științific, broșuri din viața satului colhoznic.

În decurs de 10 ani, editura a tipărit 1850 de titluri de cărți cu un tiraj de peste 25.000.000 exemplare. Cartea sovietică a devenit prietenul credincios al fiecărui muncitor care vrea să devină fruntaș, al țaranului care vrea să obțină recolte îmbelșugate, al fiecărui om al muncii din Republica noastră Populară care tinde să devină constructorul vieții socialiste.

Dorind să asigure citirea operelor sovietice în original, A.R.L.U.S.-ul a organizat cursuri populare de limba rusă. În 1945 au funcționat 105 cursuri frecventate de 940 cursanți. Numărul cursurilor a sporit mereu; anul trecut au fost 12.684 cursuri cu 215.618 cursanți. Asemenea rezultate dau posibilitatea unui număr din ce în ce mai mare de oameni ai marelui din țara noastră să-și însușească în mod nemijlocit bogăția nesecată de idei și sentimente cuprinse în cartea sovietică.

Răspunzînd invitației A.R.L.U.S.-ului, țara noastră a fost vizitată de reprezentanți remarcabili ai culturii sovietice, științei, artei și literaturii, de frunțași în producție din uzinele și colhozurile Uniunii Sovietice — soli ai păcii și progresului, care cu dragoste frățească ne-au împărtășit experiența lor, ne-au ajutat să rezolvăm multe probleme, să învingem multe greutăți. Țara noastră a fost vizitată de artiști cunoscuți și de ansambluri care au transmis cîntăreților și dansatorilor noștri experiența bogată a artei sovietice.

Uniunea Sovietică a fost vizitată de delegațiile oamenilor muncii din România. Țara Socialismului a fost de asemenea vizitată de oțelarii noștri, de mineri, feroviori, strungari, constructori, țărani muncitori, medici, ingineri, scriitori, actori. Ei s-au întors cu toții înarmați cu cunoștințe noi, cu o nouă încredere în viitor.

(Articol apărut în „Sovetskaja Kultura”)

Ansamblul de stat de dansuri populare al R. S. S. Moldovenești

O sărbătoare a prieteniei

Vestea organizării unei serbări populare în comuna Hărman ajunsă cu mult înainte de ziua stabilită în satetele invocate: Bod, Sinpetru, Săcele, Prejmer...

În dimineața de duminică 24 octombrie, pe sătenii din aceste părți zorii zilei îl întâmpinasea robolind cu hărnicie prin gospodăriile lor. Toți se grăbeau să termine treburile gospodăriei care nu îngăduiau amîinare, pentru a avea răgaz să ajungă la vreme la serbarea populară din acea zi.

Pe la ora prinzului, în căruțe, mașini împodobite cu steaguri, ori pe biciclete, țărani muncitori din Bod și din Sinpetru, din Prejmer și Săcele străbăteau în șiruri lungi comuna Hărman.

Cei veniți la serbare au avut prilejul să vadă roadele hărnicilor colectivisti din Bod, la expoziția de produse agricole amenajată cu prilejul serbării. Gospodăria agricolă colectivă din Bod a obținut anul acesta 46.000 kg. de varză și peste 16.000 kg. de cartofi la hectar.

Să nu vă închipuiți că numai la varză și cartofi au asemenea realizări, ci la toate culturile, deoarece ei au aplicat ierovizoria și au îngrijit culturile așa cum face colhoznicul — observă unul dintre vizitatorii expoziției.

Standurile de cărți și broșuri agrotehnice, amenajate în sala expoziției, au atras de asemenea interesul unui număr mare de vizitatori.

Dar ceea ce a atras în mod deosebit atenția miilor de spectatori, a fost bogatul program al numeroaselor formațiuni artistice ale căminului cultural din raionul Stalin. Cu prilejul Decadei cîntecului și dansului pe tema prieteniei romîno-sovietice, ele și-au îmbogățit repertoriul cu multe cîntece și dansuri sovietice și romînești noi, frumoase. Cîntecele „Pentru voi, frați iubiti sovietici!”, „Cîntec comunist” ș.a. executate de corul căminului cultural din Hărman au răsunat pînă departe prin mezafoanele și difuzoarele instalate pe toate ulițele satului. Tinerii din ecilia de dansuri a căminului cultural din Sinpetru au fost neîntrecuți în executarea jocurilor populare. Nici dansatorii din echipa gospodăriei colective „8 Mai” din Sinpetru, nici cei din comuna Prejmer nu au fost mai prejos. Cu toții au interpretat cu măiestrie dansuri romînești, sovietice, germane...

Cîntecele și dansurile prezentate de formațiunile artistice s-au succedat pe estrada din mijlocul parcului, pînă seara târziu. Au fost prezentate în fața celor ce sărbătoreau marea prietenie cu poporul sovietic tot ce se pregătise mai frumos, tot ce se putea să exprime mai puternic, mai adînc, dragostea și recunoștința poporului nostru pentru marele popor sovietic. F. S.

Ansamblul de dansuri populare al R.S.S.-Moldovenești a luat ființă cu 17 ani în urmă, ca o necesitate organică a exprimării pe scară mai largă a bogăției și minunatei arte a poporului nostru și ca un răspuns la cerințele iubitorilor de artă din republică. Bazele ansamblului au fost puse de elemente talentate, cu inclinații vădite către arta populară, ale studiului coregrafic din orașul Tiraspol. De-a lungul vremii însă, componența ansamblului s-a îmbogățit cu noi elemente tinere, înzestrate, din popor, care minate de dragostea fierbinte pentru creația populară, au venit să-și pună talentul în slujba dansului moldoveneș.

Articol scris pentru „Veac nou” de S. M. STRATULAT
directorul Filarmonicii de Stat a R.S.S. Moldovenești,
conducătorul Ansamblului de dansuri populare al R.S.S. Moldovenești

de dezvoltare a talențelor. Așa au progresat și s-au dezvoltat soliștii N. Pșenicina, A. Galustian, G. Samușenco, astăzi artiști emeriți ai R.S.S. Moldovenești

și alții membri ai ansamblului nostru. Ansamblul are de asemenea o orcestă proprie, ai cărei membri au fost recrutați și ei dintre cei mai talentați oameni din popor. Instrumentele noastre sînt instrumente obișnuite moderne, însă combinîndu-le între ele, reușim să ne apropiem, sau chiar să imitam sunetele melodioase, specifice ale celor mai vechi și mai tipice instrumente populare. Un mare aport îl aduce în această direcție Aronov Sico, artist al poporului din R.S.S. Moldovenească.

De-a lungul anilor, ansamblul de dansuri populare al R.S.S. Moldovenești s-a întărit, a crescut din punct de vedere artistic. Repertoriul său, care la început se mărginea la dansurile născute pe pămîntul Republicii Moldovenești, s-a lărgit considerabil. Astăzi, repertoriul nostru cuprinde, în atara dansurilor moldovenești, cele mai frumoase dansuri ale popoarelor marii noastre patrii, precum și dansuri ale țării de democrație populară, printre care și R.P.R.

Munca de punere în scenă a acestor dansuri nu a fost ușoară. Ea cere o amănunțită cunoaștere a specificului național, a tradițiilor, istoriei și artei popoarelor respective, a sufletului acestora. O neprețuită contribuție în pregătirea acestor dansuri au adus-o marii maeștri de balet, artiști ai poporului ai U.R.S.S. și laureați ai Premiului Stalin — I. Moiseev, P. Ustinova și Leonid Iakobson, maeștrii de balet la teatrul „Kirov” din Leningrad, precum și maeștrii de balet ai R.S.S. Moldovenești, M. Bolotov și N. Tarakanov. Cu deosebire am fost sprijinți în activitatea noastră de Igor Moiseev, conducătorul artistic al Ansamblului de Stat de dansuri populare al URSS.

Dansurile noastre cuprind în tematica lor teme despre din viața și munca poporului. Un astfel de dans este „Coșaii”, pus în scenă de Igor Moiseev și pe care noi l-am inclus în repertoriul, sau sînta „Joc” precum și dansurile „Logodna” și „Tăbăcărească”, de proveniență folklorică. De pildă, dansul „Logodna” este un dans care are la bază elemente populare din trecut, dar a fost îmbogățit și astăzi ogîndindu-se lingă frumoasa tradiție populară a logodnei și viața nouă, fericită, a satelor noastre.

Repertoriul nostru mai cuprinde și dansuri ale minorităților naționale din R.S.S. Moldovenească, așa cum este, să zicem, „Dăns găgău”, la a cărui punere în scenă a lucrat cu multă pasiune maestrul L. Iakobson.

Un loc însemnat în programele ansamblului nostru de dansuri populare îl ocupă dansurile poporului vecin nouă și prieten, poporul român. Amintesc dintre aceste dansuri pe acelea care au plăcut cel mai mult publicului nostru, ca „Jocul „Din țara Oașului”, „Dansul cu bitele” și „Briul” la a cărui punere în scenă a lucrat maestrul Igor Moiseev și în care dansatorii apar în costumele specifice regiunilor în care s-au născut aceste dansuri.

Collectivul ansamblului nostru a simțit un deosebit interes pentru dansurile poporului român și mai tîrziu, cînd le-a cunoscut mai bine, le-a îndrăgit și le-a interpretat cu tot mai multă măiestrie. La punerea în scenă, în interpretare ne-a fost de neprețuit folos schimbul cultural între cele două țări prietene, vizitele făcute de ansamblurile romînești în Capitala republicii noastre, Chișinău și întîlnirile avute cu acestea la Moscova și în frumoasa capitală a Romîniei, la București, cu prilejul celui de al IV-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților, cînd ne-am îmbogățit repertoriul culegînd și dînd cu noi minunatele creații coregrafice ale poporului român.

Cu dansurile noastre, printre care se aflau și multe dansuri romînești, am colîndat nenumărate orașe ale întinsei noastre patrii, de la Moscova la Leningrad, Sverdlovsk, Sevastopol, Tașkent, Habarovsk și pînă în Sahalin.

La al IV-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților, în cadrul concursului artistic internațional, ansamblul nostru și-a dovedit măiestria, obținînd titlul de laureat al concursului și medalia de aur. Collectivul ansamblului scoatește cu succesese sale se datorase folocirii creatoare a tradiției, lezăturii neîncetate cu viața, cu poporul, acest bogat și nesecat izvor de artă și de inspirație.

Vizita frățească pe care o facem astăzi poporului român cu ocazia Lunii prieteniei romîno-sovietice, ne bucură cu deosebire, căci nu ne îndoiim că ea va contribui la întărirea și mai strînsă a prieteniei dintre popoarele noastre.

Din manifestările Lunii Prieteniei

Zilele tehnicii și agrotehnicii sovietice

ÎN CADRUL „Zilelor tehnicii și agrotehnicii sovietice” în numeroase întreprinderi din țară s-au organizat referate, schimburi de experiență, demonstrații practice cu privire la metodele Kovaliov, Bikov, Bortkevici, Kolesov, Kuznetov, Kotler, Vorosin și altele. Aceste acțiuni s-au bucurat de participarea largă a muncitorilor și tehnicienilor din întreprinderile din țara noastră. Astfel, la Arad, la metodele Kovaliov, R.P.R. de la Institutul de cercetări agronomice, de la Institutul de cercetări zootehnice și A.S.I.T. Cu prilejul acestei întîlniri, s-au luat în discuții o serie întregă de probleme ce aveau ca temă experiența sovietică în combaterea bolilor dăunătoare solanaceelor, despre agropeologia solului, irigarea culturilor furajate, creșterea animalelor etc.

Scritorul Cicerone Theodoru s-a întîlnit cu studenții Institutului de Științe Economice și Planificare „V. I. Lenin” din București, cărora le-a prezentat poemul „Vasilii Tjorkin” de Al. Tvardovski.

La Oradea, cititorii cărții sovietice s-au întîlnit cu scriitorul Emeric Horvat, discutînd împreună despre literatura constructorilor comunismului.

La Institutul de literatură și critică literară „Mihail Eminescu” din București s-a organizat o seară de poezie clasică rusă și sovietică. Cuvîntul de deschidere a fost rostit de prof. G. Lidia Măcevschi, care a vorbit despre tezaurul literaturii clasice ruse și sovietice. Studenții au recitat poezii din Pușkin, Lermontov, Nekrasov, Malakovski.

Într-un mare număr de librării, întreprinderi și instituții s-au amenajat bazine și standuri de cărți sovietice. La Baia Mare s-au organizat peste 30 de standuri și bazine ale cărții ruse și sovietice. La Tîrgoviște au fost amenajate 10 vitrine cu cărți, iar în regiunea Bacău — 40 de standuri.

La conferințele organizate în regiunea Bacău, cu prilejul săptămîni cărții și presei sovietice

ÎN ZILELE „Săptămîni cărții și presei sovietice” în întreaga țară au avut loc numeroase manifestări culturale.

Într-un mare număr de librării, întreprinderi și instituții s-au amenajat bazine și standuri de cărți sovietice. La Baia Mare s-au organizat peste 30 de standuri și bazine ale cărții ruse și sovietice. La Tîrgoviște au fost amenajate 10 vitrine cu cărți, iar în regiunea Bacău — 40 de standuri.

La conferințele organizate în regiunea Bacău, cu prilejul săptămîni cărții și presei sovietice

În zilele „Săptămîni cărții și presei sovietice” în întreaga țară au avut loc numeroase manifestări culturale.

Un curs de studiere a documentației tehnice sovietice

LA INSTITUTUL de cercetări pentru mecanizarea și electricizarea agriculturii din Capitală, în după amiaza zilei de 25 octombrie a avut loc o sesiune deosebită. Ingineri, tehnicieni, cercetători și studenții au luat parte la deschiderea cursului pentru studierea documentației sovietice, organizat în cadrul „Lunii Prieteniei Romîno-Sovietice”.

Cunoașterea sub toate aspectele a luptei oamenilor sovietici pentru dezvoltarea agriculturii, are o mare importanță teoretică și practică pentru țara noastră și pentru țările prietene. Studenții au recitat poezii din Pușkin, Lermontov, Nekrasov, Malakovski.

Într-un mare număr de librării, întreprinderi și instituții s-au amenajat bazine și standuri de cărți sovietice. La Baia Mare s-au organizat peste 30 de standuri și bazine ale cărții ruse și sovietice. La Tîrgoviște au fost amenajate 10 vitrine cu cărți, iar în regiunea Bacău — 40 de standuri.

La conferințele organizate în regiunea Bacău, cu prilejul săptămîni cărții și presei sovietice

Metode înaintate de semănare a grîului și secarei de toamnă

Stațiunea de selecționare Mironovsk a stabilit că grîul de toamnă semănat în rînduri încrucișate îrnează mai bine decît grîul semănat în rînduri după metoda obișnuită. Din datele stațiunii experimentale Șatilovsk, reiese că, prin însămînțarea în rînduri dese și rînduri încrucișate, crește desimea plantelor și se păstrează pînă în perioada stringerii recoltei o mare cantitate de tulpini productive. Gospodăriile agricole trebuie să folosească această metodă de semănat, ce dă posibilitatea să se obțină o mai mare cantitate de plante care să se păstreze pînă la stringerea recoltei.

Stațiunea de selecționare din Crimeea și stațiunea experimentală regională din Sverdlovsk au constatat că îmbunătățirea în condițiile semănăturii în rînduri dese este de 2—2,5 ori mai redusă decît la semănatul în rînduri obișnuite.

Datele referitoare la parcelele de sorturi din Dnepropetrovsk și din alte regiuni arată că productivitatea grîului de toamnă crește pe măsura creșterii desimii plantelor, pînă la aproximativ 350 de plante pe 1 metru pătrat.

La stațiunea de selecționare din Krasnodar, semăndu-se grîu de toamnă în rînduri dese, s-au obținut 21,6 chintale de boabe, iar de pe parcelele semămate după metoda în rînduri obișnuite, s-au obținut 18,6 chintale la hectar.

Colhozurile din raionul Beloglazovsk, ținutul Altai, semănd grîu de primăvară

P. I. OSELEDET
candidat în științe agricole

în rînduri încrucișate, au obținut de pe unele parcele cîte 50—60 chintale de cereale la hectar.

Datele strîmte de institutele de cercetări științifice, precum și datele din producția colhozurilor și sovhozurilor demonstrează că eficacitatea metodelor înaintate de semănat crește odată cu îmbunătățirea fertilității solului, cu aplicarea agrotehnicii superioare și cu mărirea normelor de semănat.

Din datele stațiunii experimentale din Harkov (1937), reiese că, prin ridicarea normelor de semînțe de grîu de toamnă de la 85 la 200 kilograme la hectar, în condițiile semănăturii în rînduri obișnuite, recolta de cereale a scăzut, iar în condițiile semănării în rînduri dese a crescut cu 3,5 chintale la hectar.

Rezultate asemănătoare au obținut în 1953 stațiunea experimentală Zakarpatskaia și cîmpul experimental Drabovsk din regiunea Cerkassk.

Observațiile au arătat că îngrășămintele minerale măresc eficacitatea semănăturii în rînduri dese și în rînduri încrucișate. Din datele stațiunii din Harkov (1937), rezultă că îngrășămintele cu azot și fosfor introduse pe un fond de 15 tone de gunoi au dat următoarele rezultate:

Metoda de însămînțare	Norma de însămînțare (kg./ha)	Recolta de grîu de toamnă (în q/ha)	
		cu îngrășămintele minerale	fără îngrășămintele minerale
În rînduri obișnuite	148	20,5	17,5
În rînduri dese	140	22,3	18,9

Datele obținute de către institutele experimentale și de colhozuri și sovhozuri au permis să se recomande drept regulă agrotehnică pentru culturile cerealiere o

normă de însămînțare mărită cu 10—15%. În condiția însămînțării în rînduri încrucișate și rînduri dese.

Prin folosirea însămînțării în rînduri dese și în rînduri încrucișate, s-au obținut și la secară recolte mai mari în comparație cu însămînțarea în rînduri obișnuite.

Cîmpul experimental din Orlovsk a obținut cîte 34 chintale de secară de toamnă la hectar pe terenul însămînțat în rînduri dese, și cîte 32,5 chintale de pe terenul însămînțat în rînduri încrucișate, iar de pe terenul însămînțat în rînduri obișnuite, cîte 28 chintale la hectar.

Neajunsurile metodei de însămînțare în rînduri încrucișate se reduc considerabil, dacă se însămînțează în rînduri încrucișate în diagonală. Prin folosirea acestei metode, productivitatea agregatului crește cu 15—30% în comparație cu modul de însămînțare în rînduri încrucișate, se face economii de combustibil de 10—15%, se reduce suprafața parcursă de agregatele de semănat, iar semînțele sînt acoperite pe pămînt și distribuite mai egal, ceea ce sporește considerabil recolta.

Cercetările Institutului agronomic din Odessa și practica colhozurilor din regiunea Odessa au demonstrat că, folosindu-se însămînțarea în rînduri încrucișate în diagonală, se sporește desimea plantelor și energia înfrîșirii, iar firele de grîu de toamnă se dezvoltă mai bine.

Colhozurile din raionul Liubașevsk, regiunea Odessa aplică pe scară largă însămînțarea în rînduri încrucișate în diagonală la culturile de toamnă. În anul 1952, în acest raion s-au semănat după această metodă 7.500 hectare de culturi de toamnă. Colhozurile „Karl Marx”, „Zoria Kommunnizma” și „Sciors” din acest raion au obținut astfel un spor de recoltă de grîu de toamnă de 4—5 chintale la hectar.

Însămînțarea în rînduri încrucișate se face cu semănători de tractor obișnuite, trecîndu-se cu agregatul odată de-a lungul, apoi de-a latul cîmpului, norma de însămînțare la hectar împărțindu-se în două părți egale.

Într-un mare număr de librării, întreprinderi și instituții s-au amenajat bazine și standuri de cărți sovietice. La Baia Mare s-au organizat peste 30 de standuri și bazine ale cărții ruse și sovietice. La Tîrgoviște au fost amenajate 10 vitrine cu cărți, iar în regiunea Bacău — 40 de standuri.

La conferințele organizate în regiunea Bacău, cu prilejul săptămîni cărții și presei sovietice

În zilele „Săptămîni cărții și presei sovietice” în întreaga țară au avut loc numeroase manifestări culturale.

Într-un mare număr de librării, întreprinderi și instituții s-au amenajat bazine și standuri de cărți sovietice. La Baia Mare s-au organizat peste 30 de standuri și bazine ale cărții ruse și sovietice. La Tîrgoviște au fost amenajate 10 vitrine cu cărți, iar în regiunea Bacău — 40 de standuri.

La conferințele organizate în regiunea Bacău, cu prilejul săptămîni cărții și presei sovietice

În zilele „Săptămîni cărții și presei sovietice” în întreaga țară au avut loc numeroase manifestări culturale.

Într-un mare număr de librării, întreprinderi și instituții s-au amenajat bazine și standuri de cărți sovietice. La Baia Mare s-au organizat peste 30 de standuri și bazine ale cărții ruse și sovietice. La Tîrgoviște au fost amenajate 10 vitrine cu cărți, iar în regiunea Bacău — 40 de standuri.

La conferințele organizate în regiunea Bacău, cu prilejul săptămîni cărții și presei sovietice

În zilele „Săptămîni cărții și presei sovietice” în întreaga țară au avut loc numeroase manifestări culturale.

Manevre nedibace

Nota Guvernului Sovietic adresată la 23 octombrie guvernului Francez, Angliei și S.U.A., se află în centrul atenției opiniei publice din toate țările. Răsunetul larg pe care l-a avut Nota sovietică provacă neliniște în cercurile politice din S.U.A. și Europa occidentală care, la conștientizarea separării din Londra și Paris, cu greu au făcut să treacă acordurile privitoare la remilitarizarea Germaniei occidentale și includerea ei în grupările agresive — blocul Atlanticului de Nord și „Uniunea vest-europeană”. După cum se știe, aceste acorduri prevăd renasterea militarismului german care, în răstimpul unui pătrar de veac, a atras de două ori Europa în război.

Nota guvernului sovietic demonstrează, încă o dată, năzuința Uniunii Sovietice de a rezolva problema asigurării securității europene în centrul căreia se află problema germană. Uniunea Sovietică stăruie ca cele patru puteri care au o răspundere deosebită în rezolvarea problemei germane să facă totul în vederea examinării și rezolvării celei mai urgente probleme — problema refacerii unității Germaniei, în care este atât de interesat poporul german și, totodată, toate popoarele iubitoare de pace din Europa.

În acest timp, puterile occidentale, în frunte cu S.U.A., caută să refacă militarismul german și să atragă Germania occidentală în grupări militare. Este limpede că, dacă lucrurile vor ajunge la revizuirea acordurilor de la Londra cu privire la remilitarizarea Germaniei occidentale, națiunea germană va rămâne, pentru multă vreme, ruptă în două, iar Germania occidentală remilitarizată va constitui o amenințare directă la adresa păcii în Europa.

Este firesc faptul că popoarele din Europa, care se declară împotriva politicii dezlănțurii unui război, cer tot mai strâns celor patru mari puteri să reia tratativele în problema germană. Astfel, referindu-se la tratativele în problema germană, ziarul francez „Combat” scrie că „Totuși Franța care mai mult decât oricare altă țară, este interesată în menținerea păcii, condamnă și existența sale, trebuie să dea dovadă de inițiativă în reluarea acestor tratative”.

Acele acțiuni care se au din toate țările europene, stăruie neliniștea cercurilor circumvoare ale S.U.A. În fața revindicărilor crescânde ale opiniei publice din țările Europei occidentale de a continua tratativele celor patru puteri în problema germană, cercurile influente din S.U.A. se grabesc să strecoare prin parlamentele țărilor din Europa occidentală acordurile de la care s-a ajuns la Londra și Paris, pentru a pune popoarele Europei în fața faptului împlinit al reinvierii militarismului german. S.U.A. întârzie în problema germană o politică „de pe poziții de forță” nesocotind interesele vitale ale poporului german și ale tuturor popoarelor iubitoare de pace din lumea întreagă.

O asemenea grabă se explică prin aceea că, în ciuda încercărilor americane de a impune popoarelor Europei acordurile de la Londra care sînt o amenințare la adresa păcii, aceste popoare insistă tot mai mult pentru rezolvarea problemei germane în interesul păcii și al securității. Acordurile elaborate la Londra și Paris au arătat popoarelor Europei că de reală este primejdia reinvierii militarismului german. Această faptă ca popoarele europene să-și intensifice lupta împotriva remilitarizării Germaniei occidentale și a atragerii ei în grupări militare, opuse altor țări din Europa. După cum relatează corespondentul din Paris al agenției United Press „La Paris se cură de o atenție deosebită ideea că Adunera Națională Franceză trebuie, în pre-

alabil, să primească știri despre rezultatele noului contact cu Uniunea Sovietică în problema unificării și dezarmării Germaniei — înaintea votului privind ratificarea pactelor prezărite în prezent”. Ziarul „New York Herald Tribune” scrie că „membrii parlamentului francez insistă în vederea unor noi tratative cu rușii înainte ca înarmarea Germaniei să devină fapt, iar social-democrații germani acuză pe cancelarul Adenauer că pune realizarea alianței cu Apusul mai presus de unificarea Germaniei”.

Cercurile guvernante din S.U.A. nesocotesc, însă, intenționat, opinia publică largă din țările occidentale. Ele duc o politică nu de discutare a propunerilor sovietice cu privire la căile de unificare a Germaniei și de asigurare a securității colective în Europa, ci de punere a Europei în fața faptului împlinit al renasterii militarismului german. După cum a relatat agenția United Press, secretarul de stat al S.U.A., Dulles, a adresat lui Eden și Mendès-France un mesaj special în care cere ca Anglia și Franța să nu fie de acord cu convocarea unei consfățuiri a celor patru puteri în problema Germaniei.

În prezent, cercurile conducătoare ale S. U. A., în deosebi cercurile circumvoare ale statelor din Europa occidentală nu pot să nu țină seama de cererile masei populare de a rezolva problema germană în interesul asigurării păcii în Europa. Din această cauză, Dulles încearcă să afirme, după cum relatează agenția United Press, că tratativele cu Uniunea Sovietică sînt posibile numai cu condiția ratificării acordurilor de la Londra de către partizanții de bază ai „Uniunii vest-europene”. În felul acesta, Dulles face să pară că pot fi unite cele două linii ce nu pot fi unite: una care duce, prin tratativele celor patru puteri, la rezolvarea pașnică a problemei germane, și cealaltă care duce, prin ratificarea acordurilor de la Londra, la renasterea militarismului german și, prin urmare, la crearea unei amenințări la adresa păcii în Europa.

În același scop, presa americană lansat afirmații mincinoase — și anume că, pentru convocarea consfățuirii celor patru puteri, Uniunea Sovietică trebuie să facă oarecare concesii. La asemenea născociri a recurs agenția United Press, încercând chiar să infățiseze astfel lucrurile ca și cum înainte de a se putea convoca consfătuirea în problema germană Uniunea Sovietică trebuie să îndrepteze sistematic „condiții prealabile”. Toate aceste manevre stîngă urmează să îndepărteze minia și indignarea opiniei publice largi din Europa de cei care sînt vinovați de renasterea militarismului german. Însă a căuta nu va avea nici un rezultat deoarece opinia publică din Europa știe că Uniunea Sovietică și-a rostit cuvîntul în ce privește căile care duc la asigurarea securității în Europa și la rezolvarea pașnică a problemei germane.

Credincioasă politicii sale iubitoare de pace, Uniunea Sovietică a făcut, în Nota din 23 octombrie, propuneri a căror realizare va asigura rezolvarea problemei refacerii unității Germaniei, în interesele atât ale poporului german însuși, cât și ale tuturor popoarelor iubitoare de pace din Europa. Acum trebuie să-și spună cuvîntul puterile occidentale. Popoarele iubitoare de pace vor judeca, după fapte, care este calea pe care o aleg: calea păcii, ce trece prin satisfacerea năzuințelor naționale ale poporului german cu privire la unitatea Germaniei, sau calea care poartă în ea primejdia „războiului” și pe care cercurile agresive încearcă prin convențiile de la Londra, s-o impună popoarelor Europei.

V. KUDREAVTEV

Wehrmachtul sub un nou steag

Pentru a perfectă admiterea republicii de la Bonn în noul bloc militar și, odată cu aceasta, și în vechiul bloc al Atlanticului de Nord, reprezentanții celor trei puteri de ocupație a Germaniei occidentale — Statele Unite, Anglia și Franța — au căzut de acord să-i acorde „suveranitatea”. Dar ce fel de „suveranitate” este aceasta? Pînă și agenția americană Associated Press o numește „suveranitate aproape deplină” sau „suveranitate cu restricții”. În realitate, această suveranitate nu este decît pe hirtie. În fapt însă Germania occidentală rămîne ocupată pe zeci de ani.

Unii politicieni și propagandiști occidentali caută să prezinte acest fapt în fața opiniei publice franceze drept principală „garanție” împotriva primejdiei din partea wehrmachtului în curs de constituire. Desigur, această garanție este iluzorie, deoarece Germaniei occidentale i se aprobă, încă de pe acum, să creeze și să înarmeze o armată cu un efectiv de 500.000 de oameni.

Tot atât de iluzorii sînt și celelalte „garanții”. La acestea se referă acordurile privitoare la „plafonul numeric” al efectivului forțelor armate ale țărilor-membre ale „Uniunii vest-europene”, privitoare la controlul asupra înarmărilor, la interzicerea Germaniei occidentale de a fabrica arma atomică etc.

Cine își aduce aminte de istoricul reinvierii militarismului german în perioada dintre cele două războaie mondiale, acela își poate lesne da seama cîte parale fac aceste „garanții”. Ele sînt născocite nu pentru a prelîmpana noi aventuri agresive ale cîlcii militariste revanșarde vest-germane, ci pentru a înșela opinia publică.

După socotelele organizatorilor de dincolo de ocean al noului wehrmacht, tot în acest scop trebuie să servească și graba febrilă cu care au fost pregătite, la Londra și la Paris, proiectele și textele definitive ale acordurilor și protocoalelor. Socoteala este simplă. Ea constă în aceea de a nu da popoarelor Franței și altor țări răgaz de a înțelege esența perfidă a tuturor acestor acorduri și protocoale privind „suveranitatea”, „garanțiile” și „controlul”, adică să înșelează așa cum au înțeles adevăratele țeluri ale tratatului privitor la „comunitatea defensivă europeană”.

Pentru a obține în palatul Chailot asentimentul guvernului francez la înarmarea Germaniei occidentale sub noul steag al „Uniunii vest-europene”, asupra reprezentanților Franței a fost exercitată o puternică presiune. „Niciodată Franța n-a cotat atât de puțin” — a scris în legătură cu aceasta directorul ziarului burghez de dreapta „Le Figaro”. Dulles n-a acceptat nici măcar ca repar-tizarea ajutorului militar american către „Uniunea vest-europeană” să se afle în competența „poolului înarmărilor” propus de Mendès-France, format din membrii uniunii. Dulles n-a vrut să scape din minile sale această armă de presiune asupra Franței și asupra altor țări.

Acordurile, elaborate în palatul Chailot, sînt menite să lase mină liberă militaristilor de la Bonn și să le acorde libertatea de a se înarma și de a participa la blocuri militare.

Note

Parabola lui mister Willson

Detroit, mare centru industrial din Statele Unite, este cunoscut ca fiind una din „regiunile cu surplus de brațe de muncă”. După datele ziarului „Wall-Street Journal” aici 150.000 de oameni nu au de lucru. De altfel, același tablou se repetă și în alte orașe ale Stateilor Unite. În țara există peste 5 milioane de șomeri totali și 10 milioane de șomeri parțiali.

Cine este vinovat de faptul că milioane de americani nu au de lucru, silii fiind să ducă o existență din cele mai jalnice? Dacă ascultăm pe Charles Willson, care deține în guvernul S.U.A. postul de ministru al războiului, de acest lucru sînt vinovați înșși șomerii — ei și numai ei.

Luînd cuvîntul, zilele trecute, la o conferință de presă din Detroit, Willson a împărțit auditoriului că, întotdeauna, „i-au plăcut mai mult cîinii de vîntoare decît cei de casă”. Și iată de ce: „Cîinii de vîntoare a-leargă și caută hrană” iar cei de casă „stau și urlă”. Raționamentul lui mister Willson cu privire la deosebirea dintre cîinii de vîntoare și cei de casă probabil că n-ar fi provocat decît zimbete la crescătorii de cîini. Fapt este însă că, prin cîini ministrul de război înțelege șomerii.

Se știe că mulți șomeri din Detroit, ca și din alte orașe, își părăsesc locurile natale și, pradă mizeriei, devin adevărați nomazi în căutarea unor ciștiguri întâmplătoare. Pe acești oameni, Willson i-a comparat cu „cîinii de vîntoare”. Aceștia îi plac ministrului pentru faptul că eliberează societatea „General Motors”, al cărei director a fost pînă de curînd Willson însuși, de acești „oameni de prisos”. Cit prieste șomerii care prezintă revendicarea legală de a li se da de lucru, aceștia, după cum observă Willson, sînt „cîinii de casă” care „urlă” în loc de a „aleargă și a căuta hrană”.

Cinca declarație a lui Willson, alături de jignitoare pentru muncitorii americani, a provocat indignare și nemulțumire opiniei publice la țară. Chiar și liderii de dreapta ai sindicatelor au fost nevoiți să declare că „probabil creșterea șomajului nu-i neliniștite de fel pe mulți așcheriști din guvernul Eisenhower...Unii dintre ei salută chiar șomajul, deoarece acesta creează un surplus de brațe de muncă”.

Willson a fost nevoit să ceară scuze, exprimîndu-și regretul pentru faptul că „a făcut o observație nereușită cu privire la șomerii, în timpul cuvîntării făcute la Detroit”. Dar, oricît s-ar scuza Willson și colegii lui din partidul de la guvern, poporul american poate să tragă, încă o dată, concluzii asupra modului cum „se îngrijește” de nevoitii și interesele lui guvernul milionarilor.

„Clubul miliardarilor”

Desen de I. Fedorov (Reproducere după revista „Krokodil”)

Ceas elvețian cu bătaie americană

— Dacă am înțeles bine, în afară de știrile transmise de dumneavoastră, în Coreea de Sud nu pătrund nici un fel de alte știri? — De sigur că nu. — Spuneți-mi, care e naționalitatea dumneavoastră? — Sint american. — Mi s-a spus că sinteți și editorul unei reviste luxuase, care se diluează aici grațiu. Cum se numește această revistă? — „Coreea liberă”. — Și unde se editează această revistă? — La Washington.

Răspunsuri edificatoare

— Dacă am înțeles bine, în afară de știrile transmise de dumneavoastră, în Coreea de Sud nu pătrund nici un fel de alte știri? — De sigur că nu. — Spuneți-mi, care e naționalitatea dumneavoastră? — Sint american. — Mi s-a spus că sinteți și editorul unei reviste luxuase, care se diluează aici grațiu. Cum se numește această revistă? — „Coreea liberă”. — Și unde se editează această revistă? — La Washington.

Catastrofa de la Pfaltz

În Germania, se străduiește din răsputeri să facă să dispară din cîmpul vizual al presei și al opiniei publice, recenia catastrofa de la Pfaltz. Zărele vest germane au ordin strict: să nu pomenescă de ea. Accesul în regiunea localității cu pricina este interzis. Reporterii fotografici, care au apărut, au fost pur și simplu arestați. Dar adevărul străbate pînă și cordina de fier de cea de Conant.

„Locul catastrofei” scrie ziarul vest-german „Frankfurter Allgemeine Zeitung” — amintindu-se o cîmp de bălăci.

Abele Boulter, cunoscut în Franța ca și în lumea întreagă ca participant activ la mișcarea partizanilor păcii și care se află în timpul catastrofei în Republica Democrată Germană, a declarat reprezentanților presei: „Se pare că nu a explodat pur și simplu un depozit de benzină, cum afirmă partea americană, ci că este vorba de... o substanță explozivă secretă”.

Între-adevăr, oare nu din această cauză mister Conant învâltuie, cu atîta sărăcuță, în perdeaua tăcerii, catastrofa de la Pfaltz?

Mister Conant, înaltul comisar al S.U.A.

Majestatea sa Dave I

— ca unii monarhi constituționali — implorînd consiliul de miniștri și parlamentul să autocrat.

Instalîndu-se pe tronul de conducător al sindicatului șomerilor de autocomioane din S.U.A., Dave I a devenit, cum se spune, putred de bogat. Dacă ar purta coroană — și nu pălărie — ar putea să o impondoaască cu briliante. Nu degeaba lui Dave i se spune în S.U.A. „mare negustor”.

Majestatea sa Dave și-a găsit drumul spre prosperitate și, dînd cu procentele primii 30 de arginți pe care i-a cîștigat prin trădare, îl transformă, cu pricepere, în zeci de milioane de dolari.

Împăratul Dave nu trebuie să se înjosească

Mister Smith nu se mai consideră gentleman

Din punctul de vedere al senatorului McCarthy, mister James Smith era american lină-n lină, sultă-n sultă. Prin vinele lui nu curgea nici o picătură de singe de negru. Duminică se ducea regulat și smerit la biserică, însoțindu-și soția, dîruind, întotdeauna, exact doi cenți aceluiași cerșetor. Lucra ca funcționar într-un birou particular. A pus de-o parte și ceva economii. Nu a desfășurat, niciodată, nici un fel de activitate subversivă. Socotea „modul de viață american” drept ideal și era oricînd gata să se bată cu oricine avea cetezanța sa să declare că Statele Unite nu sînt țara cea mai democratică și cea mai liberă din lume. În plus, mister James Smith nu a făcut nici o bancă și, niciodată, nu a practicat hoția. Din această cauză, avea tot dreptul să se considere un gentleman, adică un om cu adevărat onest.

Mister James Smith nu și-a pus niciodată o problemă — ca, de pildă, ce a apărut mai întîi: oul sau găina?... Socotea că acest lucru e o curiozitate de prisos. Important este că, atât una cit și cealaltă, servesc ca aliment. Tot atât de puțin se interesa de problemele sociale. Prin ce se deosebește fascismul de democrație nu a aflat el decît atunci cînd Statele Unite au intrat în război cu Germania. Atunci, el a înțeles că fascismul și democrația sînt lucruri diferite și, din această pricină, nu pot sta una alături de cealaltă. Despre acest lucru au scris, de altminteri, toate ziarele.

A plecat la război cu hotărîrea neclintită de a nimici pe Hitler și pe toți ceilalți „duci” și „făhrieri”. Apărîndu-și țara împotriva pericolului fascist, el a luptat bine. Chiar la sfîrșitul războiului, mister James Smith a fost rănit pentru a treia oară. I s-a amputat mina stîngă. Aceasta i-a pricinuit destule chinuri, dar mister James Smith era mîndru pentru că avea conștiința datoriei împlinite. Ziua de 9 mai 1945 l-a încredințat că s-a sfîrșit cu fascismul. Și despre acest lucru au scris toate gazetele.

Curînd, mister James Smith s-a întors acasă. Nu l-au primit la vechiul loc de muncă — era schilod. Aproape un an întreg a căutat un post nou și, în sfîrșit, nu fără protecție, și-a găsit la un aeroport. Deși acum nu mai avea decît un singur costum bun și nu în fiecare zi cămașa și stăruie de curățenie, totuși el nu se socotea mai prejos de aceia care jumează țigări scumpe și își plimbă opulența în automobile strălucitoare. Mister James Smith continua să se considere gentleman.

A venit însă o zi cînd James Smith s-a văzut nevoit să-și revizuiască părerea despre noțiunea de gentleman. Aceasta s-a întîmplat în ziua de 4 octombrie 1954. Pe aeroport era agitație ca întotdeauna, dar abundența de reporteri și corespondenți de ziare arăta că, printre călătorii, va fi un oaspe cu totul neobișnuit. Curiozitatea lui mister James Smith s-a încins cu atît mai mult cu cît a aflat că însuși generalul Ridgway și mister James, reprezentantul Departamentului de Stat, au venit să întîmpine pe acest oaspe.

— Ei, făcăule! — se adresă James Smith unui reporter din apropiere. — Pe cine întîmpinați? — Ehe — răspunse acela — un personaj important. Pe ministrul de război al Spaniei: generalul-locotenent Agustino Munios Grandes!

Lui James Smith, numele i-a părut cunoscut. — Stai, nu cumva e spaniolul care în timpul războiului a comandat „divizia albastră” pe frontul răsăritean? — Chiar el! — strigă reporterul, alergînd spre avion.

Mister James Smith și-a adus aminte. Cum să nu! Vedea aievea două fotografii pe care le întîlnise cîndva, în ziare. Pe una din ele, același Grandes stînd în fața lui Hitler și țînînd strîns în mînă o cruce de fier cu o ramură de palmier, pe cealaltă o primise din mîinile fîhrișerului în persoană, ca răsplătă pentru merite deosebite. În cealaltă fotografie Grandes este înfățișat în uniformă de general-herist, cu toate decorațiile, și cu crucea la gît. Și acest lingău hitlerist este întîmpinat acum, cu atîta respect în Statele Unite? La naiba! — ce caută așa aici? Lui mister James Smith i se păru că a

„Clubul miliardarilor”

„Clubul miliardarilor” — așa este numită în S.U.A. totațiata marilor corporații ale căror capitaluri depășesc un miliard de dolari. Spre sfîrșitul primului război mondial existau în S.U.A., doar șase asemenea corporații. Dar, procesul de creare a unor asemenea corporații este asemănător operației de creștere a volumului unui bulgăre de zăpadă rostogolit pe un povîrnis. Atunci cînd S.U.A. au intrat în cel de al doilea război mondial, existau în această țară 31 de corporații miliardare, dispunînd de un capital de peste 66.500.000.000 dolari. În 1952, numărul miliardarilor a crescut pînă la 66, capitalurile lor însumînd aproape 175.000.000.000 dolari. Așa dar, în timp ce numărul corporațiilor miliardare din America s-a dublat în răstimp de 10 ani, capitalurile lor au crescut cu peste 250%.

Există opt grupuri conducătoare ale capitalului financiar american. Primul loc îl ocupă casa de bancă Morgan. După Morgan, urmează Rockefeller, care controlează zeci de bănci și societăți de asigurare, petrolifere și industriale. Dinastia Dupont ocupă locul al treilea în ierarhia monopolistă. Alături de aceste puternice grupuri financiare figurează monopolurile Kuhn și Loeb, Mellon, grupurile tinanciare de la Chicago, Cleveland și Boston. Capitalurile acestor grupuri însumează 121.400.000.000 dolari, adică peste 2/3 din întregul capital al celor 66 de corporații miliardare. 36 de corporații miliardare sînt reprezentate prin diferite bănci, sau societăți de asigurare.

În centrul acestui îngust cerc de monopolști, se află un pumn de oameni — 127 la număr — fiecare dintre ei fiind șeful a două sau mai multe societăți. Numeroși monopolști făcînd parte din acest grup conducător al magnaților sînt banchieri, care ocupă de asemenea și posturile de directori la numeroase corporații industriale.

Membrii guvernului american ocupă posturi de directori și întîrețin legături oficiale cu 86 de corporații. Magrații capitalului industrial și bancar folosesc aparatul de stat în scopul concentrării continue a puterii economice în mîinile lor.

Industria atomică și de război se află în mîinile celor mai mari monopoluri. Oficial, industria atomică este un monopol de stat condus de comisia pentru energie atomică. Dar, în realitate, această industrie este controlată de societățile „General Motors”, „E. I. Dupont de Nemours”, „Westinghouse-Electric” și „Union Carbide and Carbon”.

Asociația națională a industriașilor și Camera de comerț a S.U.A. sînt două state majore ale corporațiilor miliardare. Ele sînt acelea care elaborează politica internă și externă a Statelor Unite. Ambele organizații ale monopolurilor americane folosesc diferite forme și metode de urmărire a patrioților americani — începînd de la infiltrarea spionilor în organizațiile progresiste și pînă la alcătuirea de proiecte de legi reacționare, prezentate apoi în Congresul S.U.A. în numele „aleșilor poporului” — senatori și membri ai Camerei Reprezentanților.

Reprezentanții marilor monopoluri au ocupat pozițiile cheie din irvăntămînt, din activitatea publicistică și editorială, din radio și televiziune.

Concentrarea puterii economice și politice în mîinile cîtorva monopolști, în mîinile „clubului miliardarilor”, constituie baza politicii americane agresive „de pe poziții de forță”. Monopolștii tind să grăbească trecerea spre fascism, începînd prin, toate mijloacele să submineze mișcarea populară tot mai puternică împotriva războiului.

FOILETON

inceput să-l doară mina stîngă. Mașina, întîine dreapta și pipă proteza. „Pentru ce am luptat? — Îi trecu prin minte. Pentru ce am rămas fără o mină, dacă fușciști, și acum, după zece ani de la terminarea războiului, se plimbă nestîngheriți pe pămînt? Și ce s-a întîmplat cu America mea? Dacă acest hitlerist scăpat cu viață este primul cu asemenea onoruri, ce primire ar trebui să i se facă lui Hitler, dacă i-ar trece acum prin cap să vină în Statele Unite? Trebuie să fim logici, domnilor!”

Cufundat în gînduri, mister James Smith începu să-și facă loc prin mulțime pentru a se apropia de avion. Aici îl văzu pe Munios Grandes. Îl văzu înconjurat de americani și, cu un sentiment, puternic exprimat, de demnitate, făcea declarații corespondentului agenției United Press.

— Naibă!, am venit în S.U.A. cu mare satisfacție. Nu de mult unul m-au numit criminal de război, iar acum sint întîmpinat aici cu onoruri. Aceasta dovedește că nu sint criminal de război. Pentru că Statele Unite nu primesc decît gentlemani.

Mister James Smith nu ascultă mai departe. Nu înțelege — jirește — ceva. Că acest general franchist este un criminal de război și locul lui este pe spînzurătoare — de acest lucru mister James Smith nu se îndoaia. Căci Grandes este fascist, iar pe fasciști James Smith a avut posibilitatea să-i cunoască în timpul războiului.

Dar ce treabă pot avea cu el atunci toți acești americani importanți care îl însoțesc la mașină? Sau ei?... Pe fruntea lui James Smith apărură broaștele reci de sudoare. Niciodată nu a gîndit el cu atîta încordare. În sfîrșit, creurul lui chinut se opri asupra unui gînd: „Cu ce drept acest ucigaș se intitulă gentleman? De ce nimeni nu l-a rețezat o cînd a spus aceasta? Inseamnă că ei îl consideră într-adevăr gentleman și numai eu mă înșel? Dar eu nu doresc să mă compar cu acest fascist!”

Din această zi, mister James Smith a încetat să se mai considere gentleman.

A. LIUBIMOV

Desen de V. Șunko